

Söyleşi

HARUKI MURAKAMI

Sadece
Müzik

—
Çeviren:
Ali Volkan
Erdemir
—

Seiji Ozawa

Haruki Murakami, 1949'da Kyoto'da doğdu. Vaseda Üniversitesi'nde klasik drama eğitimi aldı. 21. yüzyıl edebiyatının en önemli isimlerinden olan Murakami'nin kitapları pek çok ödül aldı, tüm dünyada ellinin üzerinde dile çevrildi. Haruki Murakami'nin *Yaban Koyununun İzinde*, *Zemberekkuşu'nun Güncesi*, *İmkânsızın Şarkısı*, *Sınırın Güneyinde-Güneşin Batısında*, *Sahilde Kafka*, *Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu*, *1Q84*, *Renksiz Tsukuru Tazaki'nin Hac Yılları*, *Koşmasaydım Yazamazdım*, *Uyku*, *Kadınsız Erkekler*, *Sputnik Sevgilim*, *Tuhaf Kütüphane*, *Karanlıktan Sonra*, *Fırın Saldırısı*, *Rüzgârın Şarkısını Dinle*, *Kumandanı Öldürmek*, *Doğum Günü Kızı*, *Mesleğim Yazarlık*, *Dans Dans Dans* ve *Pinball 1973* isimli kitapları Doğan Kitap tarafından yayımlandı.

Sadece Müzik

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Sınırın Güneyinde, Güneşin Batısında	Sputnik Sevgilim
İmkânsızın Şarkısı	Tuhaf Kütüphane
Yaban Koyununun Üzinde	Karanlıktan Sonra
Sahilde Kafka	Fırın Saldırısı
Zemberekkuşu'nun Güncesi	Rüzgârın Şarkısını Dinle
Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu	Kumandanı Öldürmek
1Q84	Doğum Günü Kızı
Koşmasaydım Yazamazdım	Mesleğim Yazarlık
Renksiz Tsukuru Tazaki'nin Hac Yılları	Dans Dans Dans
Uyku	Pinball 1973
Kadinsız Erkekler	

SADECE MÜZİK

Yazan: Haruki Murakami, Seiji Ozawa

© 2011, Seiji Ozawa, Haruki Murakami

Orijinal adı: Ozawa Seiji-san to, ongaku ni tsuite hanashi o suru

Japonca aslından çeviren: Ali Volkan Erdemir

Yayına hazırlayanlar: Aydın Büke, Handan Akdemir

Yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Yayın hakları Curtis Brown Group Limited ile çalışan ICM Partners ("ICM") aracılığıyla alınmıştır.

1. baskı / Haziran 2021 / ISBN 978-605-09-8453-8

Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Baskı: Ay-han Matbaası

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31

Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 445 32 38

Sertifika no: 44871

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Sadece Müzik

Haruki Murakami

Seiji Ozawa

Çeviren: Ali Volkan Erdemir

Sunuş

-Seiji Ozawa ile Geçirdiğim Öğleden Sonraları-

Seiji Ozawa ile buluşup onunla müzik hakkında sohbet etmeye başlamamın üzerinden çok zaman geçmedi. Boston'da yaşadığım sırada¹ hayranlarından biri olarak sık sık konserlerine gidiyordum, ancak o zaman henüz kendisiyle bir yakınlığımız yoktu. Kızı Seira Hanım'la şans eseri tanışmış ve bu vesileyle babası Seiji Bey'le de arada bir görüşmeye başlamıştık. Demek istediğim, en başta işiyle ilgisi olmayan bir arkadaşlığımız vardı.

Sohbetlerimizde müzik konusunu hiç açmıyorduk. Bunun bir nedeni, bu ünlü maestronun iş temposunun yoğunluğuydu. Yaşamı müzikle öylesine iç içeydi ki onunla görüşüp birlikte bir şeyler içerken müzik dışındaki konulardan söz ediyorduk. Arada bir müzikle ilgili konuşsak da bu sohbetler bölük pörçük oluyordu. Kendini yaptığı işe bütünüyle veren biri olduğundan işinden biraz uzaklaşınca soluk alma ihtiyacı duyuyor olmalıydı. Ben de biraz çekiniyor ve sohbetimizi müziğe getirmemeye özen gösteriyordum.

Bay Ozawa'ya 2009 yılının Aralık ayında yemek borusu kanseri teşhisi konuldu ve yemek borusunun bir kısmının kesilip alındığı bir ameliyat –büyük çaplı bir ameliyat-

1. 1993-1995 yılları arası (ç.n.).

tı bu– geçirdikten sonra müzik faaliyetleri sınırlandırıldı. Yaşamının merkezindeki müziğin yerini şimdi dinlenme, iyi beslenme ve çok sabır gerektiren bir rehabilitasyon süreci almıştı. Sanırım bundan dolayı görüşmelerimizde artık müzik üzerine daha çok konuşmaya başladık. O sırada tam anlamıyla iyileşmiş sayılmazdı, ancak konu müziğe gelince yüzüne renk geliyordu. Konuştuğu kişi benim gibi müzik konusunda amatör biri olsa da bir şekilde müzikten bahsetmek ona iyi geliyordu. Benim müzik alanı dışından biri olmam da kendini rahat hissetmesini sağlayan başka bir etmendi sanırım.

Yarım yüzyıla yakın zamandır tutkulu bir caz dinleyicisiyim ve ondan aşağı kalmayacak bir ilgiyle de klasik müzik hayranıyım. Lise yıllarımdan beridir plak koleksiyonu yaparım, vakit buldukça da konserlere giderim. Özellikle Avrupa’da yaşadığım zamanlarda² kendimi klasik müziğe iyice kaptırmıştım. Caz ve klasik müzik dinlemek, kendimi bildim bileli kalbime ve zihnime huzur vermiştir. Bana bu iki türden sadece birini tercih etmem söylene, yaşamımdan çok şey eksilirdi. Duke Ellington’ın da dediği gibi, dünyada sadece iki tür müzik vardır: “İyi müzik” ve “pek o kadar da iyi olmayan müzik.” Bu prensip hem caz hem de klasik müzik için geçerli. Hangi tür olduğu fark etmez, “iyi müzik” dinlemek bize saf bir neşe verir.

Bay Ozawa’nın evime geldiği günlerden birinde birlikte müzik dinlerken değişik konular üzerine sohbet etmiştik. Glenn Gould’un New York’ta Leonard Bernstein yönetiminde Brahms’ın *1. Piyano Konçertosu*’nu çaldığı zamanlarla ilgili anısını anlattığında çok eğlenmiştik. O zaman, “Böylesi ilginç konuşmaların yok olup gitmesi ne büyük kayıp olur. Biri bunları teybe kaydedip yazıya dökmeli” diye düşündüm. Ve bu hatıraları yazıya geçirerek unutulmamalarını sağlaya-

2. 1986-1989 yılları arası (ç.n.).

cak kişi olarak da aklıma kendimden başka biri –şımarıklık olsa da– gelmedi.

Sohbetlerimizi kaydetme düşüncesini kendisiyle paylaşınca, “Olur, nasıl olsa bugünlerde bol zamanım var, yapalım” diyerek memnuniyetle kabul etti. Bay Ozawa’nın yaşamını tehdit eden bir kanser sürecinden geçiyor oluşu, müzik dünyası ve benim için (ve tabii kendisi için de) son derece yürek sızlatan bir şeydi. Müzik üzerine aceleye getirmeden konuşabileceği zaman yaratması ise bu sürecin çok az sayıdaki iyi taraflardan biriydi. Hani İngilizcede de dendiği gibi; her kara bulutun ardında güneş mutlaka parlar.

Kendimi bildim bileli müzik dinlemeyi çok sevsem de formal bir müzik eğitimi almamıştım. Tam anlamıyla bir amatörüm. Müzik konusunda yetkin düzeyde bilgim de yoktu. Sohbetlerimizde fazlasıyla amatörce ya da kaba şeyler söylemiş de olabilirim ama Maestro bunlara hiç takılmadan, söylediklerimin her biri üzerine ciddiyetle düşündü ve hiçbir sorumu yanıtsız bırakmadı. Bunun için kendisine müteşekkirim.

Konuşmalarımızı önce kasete kaydettim, sonra deşifre ederek yazıya döktüm, daha sonra hazırladığım bu metinleri kendisine okutarak önerdiği düzeltmeleri yaptım.

Kitap bittikten sonra Maestro’nun ilk söylediği şey, “Bugüne dek müzik üzerine böylesine derli toplu biçimde hiç konuşmamıştım” oldu. “Ama ifadelerim de pek fenaymış hani. Bunları okuyanlar ne söylediğimi anlayabilecek mi?” diye de ekledi.

Gerçekten de kendine özgü biçimde, “Ozawaca” konuşuyordu ve bunları Japoncaya yazılı olarak aktarmakta çok zorlandığım zamanlar oldu. Konuşurken bolca el hareketi kullanıyor, düşüncelerini de çoğunlukla şarkı formunda ifade ediyordu. Ama duyguları, “dil duvarı”nın pürüzlerini aştıktan sonra ve hızlı bir şekilde doğrudan aktarılabilirdi.

Ben bir amatörüm evet, ama (aslında tam da bir amatör olduğum için) müzik dinlerken müziğin iyi kısımları en saf

haliyle içime işler. İyi kısımlar bana mutluluk verirken pek o kadar iyi olmayan kısımlarsa üzüntü hissettirir. Bu sırada o eserde neyin iyi olduğu ve neyin pek o kadar da iyi olmadığı üzerine bir süre düşünebilirim. Fakat müziğin diğer öğeleri benim için pek o kadar önem taşımaz. Bence müzik temelde insanı mutlu etmeye yarayan bir şeydir. Bunun için çeşitli teknikleri, yöntemleri vardır ve tüm bu karmaşıklık beni büyüler.

Bay Ozawa'nın konuşmalarını dinlerken de bu duruşumu bozmamaya çalıştım. Farklı bir şekilde ifade edersem, çok meraklı ve mümkün olduğunca dürüst, amatör bir dinleyici olarak kalmaya gayret ettim. Çünkü bu kitabı okuyanların büyük bir kısmının da benim gibi "amatör" müzik hayranları olduğunu tahmin ediyorum.

Küstah biri olduğum düşünülerek eleştirilmek pahasına şunu da söyleyeyim; Seiji Ozawa ile sohbetlerimiz sırasında onunla aramda birkaç ortak nokta olduğunu fark ettim. Burada kastettiğim yetenek, başarı, üretkenlik ve ünlü olma durumları değil, yaşam tarzımızdaki benzerlikler.

Birincisi, her ikimiz de işimizi yapmaktan saf bir sevinç duyuyoruz. Müzik ve edebiyatı birbirinden ayıran sınırların olduğu kuşku götürmez, ancak ikimiz de kendimizi yaptığımız işe vermekten büyük bir mutluluk duyuyoruz. Ve tutkuyla bağlı olduğumuz işimizi yapmaktan da derin bir doyum sağlıyoruz. Yaptığımız işin sonuçta bize bir şey kazandırması elbette önemli ama bunun ötesinde işimize konsantre olabilmek, işimizi yaparken zamanı unutup yüreğimizi tamamen ona vermek, işte asıl bunlar yeri hiçbir şeyle değiştirilmeyecek ödüller.

İkincisi, gençlik zamanlarımızda olduğu gibi şimdi de doymak bilmez bir hevese sahibiz. Yaptığınla yetinmemek, daha derinlere inmeyi, daha da ilerlemeyi istemek işimizi yaparken olduğu gibi yaşamımızda da bizim için önemli bir motivasyon noktası. Bay Ozawa'nın dediklerinden ve iş yapışından da onun da iyi anlamda (mı demeli?) hırslı olduğu görü-

lür. Yapabildiğinden emindir. Özgüveni yerindedir. Ama kesinlikle bir doyuma ulaşmış değildir. Çok daha harika şeyleri, çok daha derin şeyleri yapmak ister. Ve bunu bir şekilde –zaman ve beden gücü denilen kısıtlamalarla mücadele ederek– başarmakta da kararlıdır.

Üçüncü ortak noktamız, inatçılık. İkimiz de sabırlı, dayanıklı ve inatçıyız. Bir şey yapmaya kalktığımızda, kim ne derse desin, kendi aklımıza estiği gibi yaparız. Bunun neticesinde başımıza ciddi şeyler gelse de mesela birileri bizden nefret etse de, hareketimizin sorumluluğunu bahane üretmeden kabul ederiz. Ozawa özünde hava atan karakterde biri değildir, sık sık şakalar yapar, öte yandan etrafındakilere karşı duyarlı biridir ama öncelik sırasını çok net şekilde belirler. İstikrarlı ve kararlıdır. En azından bana öyle görünür.

Bugüne dek yaşamımda pek çok insanla karşılaştım, bazılarını yakından tanıdım, ama az önce belirttiğim üç özelliğe kendiliğinden, doğal bir şekilde sahip birini, Bay Ozawa'yla tanışmaya kadar tanımamıştım. Bu anlamda o, benim için çok değerlidir. Dünyada böyle birinin var olduğunu düşünmek yüreğimi ferahlatır.

Elbette farklı yönlerimiz de var. Mesela ben, Bay Ozawa kadar cana yakın biri değilimdir. Sosyalleşmeye az çok ilgim vardır tabii ama bunu pek belli etmem. Bay Ozawa bir orkestra şefi olduğundan doğal olarak her gün pek çok kişiyle bir araya gelir, birlikte çalışır. Ama ne kadar yetenekli olursa olsun asık suratlı ve anlaşması zor biri olsaydı kimse onun peşinden gitmezdi. İnsan ilişkileri önemlidir. Bir şef için aynı düşünce tarzına sahip müzisyenler gerekli olduğu gibi ondan sosyal ve girişken olması da istenir. Dinleyiciye kulak vermeyi de bilmelidir. Yine bir müzisyen olarak sonraki nesli de yetiştirmesi beklenir.

Buna karşın bir yazar olarak ben günlük hayatımda neredeyse kimseyle görüşmem, iyi bir konuşmacı olmasam, medyada görünmesem de bir eksiklik hissetmediğim (hatta özgür

hissettiğim) bir yaşam sürerim. Birlikte çalıştığım neredeyse kimse yoktur, bir meslektaşına da ihtiyaç duymam. Eve kapanıp tek başına yazmak yeter bana. Kusura bakmayın ama (belki de böyle bir şey benden hiç beklenmiyor da olabilir), benden sonrakileri yetiştirmek gibi bir şey de aklımın ucundan bile geçmez. Bay Ozawa'yla aramızda doğuştan gelen karakter farkının yanında böyle bir de işlevsel farkın yarattığı bir düşünce farkı vardır. Ne var ki en temelde –en derindeki sert ana kayadaki gibi– farklı yanlarımızdan ziyade benzer yönlerimizin çok olduğunu düşünüyorum.

Yaratıcı bir insanın temelde bencil olmaktan kaçınamayacağını söylemem oldukça kibirli gelebilir ama bu durum istemek ya da istememekle ilgili olmayan, kuşku götürmez bir gerçektir. Her zaman etrafı gözlemleyip ona göre sorun çıkarmadan, diğerlerinin sinirine dokunmadan, ortak bir noktada buluşmaya çalışarak yaşayan bir insandan, bu hangi alan olursa olsun, yaratıcı bir iş yapması beklenemez. Bir şeyi sıfırdan kurmak, öznel ve derin bir konsantrasyon gerektirir. Bu öznel ve derin konsantrasyon başkasıyla uyumlu olunan bir yerde sağlanmaz; gözümü karartıp söylersem, *şeytani* bir yerde oluşur.

Ama böyle olsa da “Ben bir sanatçıyım” deyip egoyu kışkırtarak sosyal yaşamı bir kenara itmek de düşünülenin aksine “kişisel konsantrasyon”u bozabilir. 19. yüzyıl sonunda kendini ortaya sermek bir meseleydi belki ama günümüzde, 21. yüzyılda da bu hiç kolay değil. Bu yüzden yaratıcılıkla ilgili kişiler yaratımlarını sürdürebilmek için hem kendileriyle hem de çevreleriyle bitmeyen bir uzlaşma arayışı içindedirler.

Demek istediğim, benim ve Bay Ozawa'nın, bu uzlaşma noktasını tesis etmek için birbirinden oldukça farklı yolları takip ederken yöneldiğimiz yer yaklaşık olarak aynıdır. Önceliklerimiz değişebilir ama iş yapma tarzımız oldukça benzerdir. İşte bu yüzden Bay Ozawa'nın anlattıklarını bütünüyle içselleştirerek dinledim diyebilirim.

Bay Ozawa dürüst biri, *cool* görüneyim diye yapmacık sözler etmez. Yetmişlerinin ikinci yarısını geçmiş olsa da doğuştan gelen iyi özellikleri değişmemiş. Benim sorularımın çoğunluğuna açık yüreklilikle cevap verdi; bu kitabı okuduğunuzda zaten siz de anlayacaksınız. Öte yandan belirtmeme gerek yok belki ama cevap vermediği şeyler de oldu. Söyleme gereği olmadığını düşündüklerinden hiç söz etmedi. Söyleme zorunluluğu hissetmediği ve kendine göre sebepleri olduğu için dile getirdikleri de oldu. Bunların ancak bir kısmını tahmin edebildim. Ancak her hâlükârda “dile getirmediikleri” de dahil olmak üzere ben onun söylediklerinde doğal bir şekilde kendimi gördüm.

Bu anlamda bu kitap standart bir söyleşi kitabı olmadığı gibi sözde “iki ünlünün” karşılıklı sohbeti de değil. Benim bu kitaptan beklediğim –kitap yazımı ilerledikçe beklenti içine girdiğim şey– yüreğin doğal sesini duymak. Benim burada duymaya çalıştığım tabii ki Bay Ozawa’nın yüreğinin sesi. Ne de olsa söyleşiyi yapan taraf benim, Bay Ozawa da kendisiyle söyleşi yapılan kişi. Bununla birlikte bu söyleşilerde sık sık kendi yüreğimin sesini de duydum. O ses bazı zamanlarda benim hep, “Bu kesinlikle bana ait” diye farkında olduğum bir şeydi, bazı zamanlardaysa “Aa, bu ses benden mi geliyormuş?” dediğim bir şey oldu. Diğer bir deyişle, bu söyleşilerde ben Bay Ozawa’yı keşfederken kendimi de daha yakından tanımış oldum. Söylememe gerek yok belki ama bu benim için çok ilginç bir serüvendi.

Ne demek istediğime bir örnek vereyim. Mesela partiyon okumak denen şeyin somut olarak nasıl bir iş olduğunu, ciddi olarak nota okuma deneyimi olmayan biri olarak detaylı bir şekilde bilmiyordum. Ancak Bay Ozawa’nın anlattıklarını dinlerken, onun ses tonu ve yüz ifadesinden bunun Bay Ozawa için ne kadar büyük bir önemi olduğunu anladım. Onun için notaları okumadan müzik şeklini almaz, bu yüzden de ikna oluncaya dek bütün detayları kavramak zorundadır. İki boyutlu kâğıda basılı karmaşık sembollere bakıp durarak on-

dan üçboyutlu, kendine özgü bir müzik çıkarmak. Bu onun müzik yaşamının temeli. Sabah erkenden kalkar, tek başına kendi özel odasında büyük bir konsantrasyonla saatlerce notaları okur. Bu karmaşık sembolleri, geçmişten gelen gizemli bir mesaj gibi deşifre eder.

Bay Ozawa gibi ben de sabah saat dörtte uyanır, tek başına işime konsantre olurum. Kışın etraf zifiri karanlıktır. Ortada şafaktan eser yoktur. Kuş sesi bile duyulmaz. Beş ya da altı saat boyunca masamın başında yazarım. Sıcak kahve içer, kendimden geçmiş gibi klavyenin tuşlarına basarım. Bu yaşam biçimini çeyrek yüzyıldır sürdürüyorum. Bay Ozawa kendini nota okumaya nasıl veriyorsa ben de aynı şekilde kendimi yazmaya veririm. İkimizin yaptığı iş birbirinden bütünüyle farklı olsa da işimize yoğun şekilde konsantre oluşumuzun benzer olduğunu düşünüyorum. Bana öyle geliyor ki böylesi güçlü bir konsantrasyon gücüm olmasaydı, şimdiki gibi bir yaşamım olmazdı. Konsantrasyon gücüm olmasaydı bu artık benim yaşamım olmaktan çıkardı. Sanırım Bay Ozawa da kendisi için aynısını düşünüyordur.

Bu yüzden kendisi “partisyon okumak”tan söz ettiğinde ben de bunun anlamını somut ve canlı bir şekilde kavrayabildim. Sohbetlerimiz sırasında buna benzer başka şeyler de yaşadım.

2010 yılının Kasım ayından sonraki yılın Temmuz ayına dek gittiğim çeşitli yerlerde (Tokyo’dan Honolulu’ya, oradan İsviçre’ye kadar) fırsat buldukça bu kitaptaki söyleşileri gerçekleştirdim. Bu dönem, Bay Ozawa’nın yaşamında da büyük bir dönüm noktasıydı. Tedavisi sürüyordu. Birkaç ameliyat daha geçirmiş, yemek borusu ameliyatı yüzünden kaybettiği gücünü yeniden kazanmak için spor salonuna gidiyor, rehabilitasyon sürecine devam ediyordu. Onunla aynı spor salonuna gidiyorduk; onu birkaç kez havuzdaki beden egzersizi programına katılırken gördüm.

Maestro Ozawa, 2010 yılının Aralık ayında New York'taki Carnegie Salonu'nda Saito Kinen³ Orkestrası'yla müthiş bir konser verdi. Ben ne yazık ki o konseri canlı izleyemedim ama kaydından dinlediğim kadarıyla harika, heyecan verici bir konser olmuştu. Ama o konserin Ozawa'ya verdiği fiziksel yorgunluk dışarıdan bakıldığında da çok açık bir şekilde fark ediliyordu. Sonraki altı aylık dinlenme döneminin ardından Haziran ayında İsviçre'de, Cenevre Gölü kıyısında her yıl bir araya gelen "Seiji Ozawa İsviçre Uluslararası Müzik Akademisi"ni yönetti ve genç müzisyenlere coşkuyla eğitim verdi, sonrasında da Cenevre ve Paris'te o akademinin orkestrasıyla çıktığı konserlerde yeniden şef kürsüsüne çıktı. Bu iki konser de çok başarılı geçti, ben de ön sıralarda dinledim (bu kez on gün boyunca Bay Ozawa'yla birlikteydim). Onun harıl harıl çalışarak tüm gücünü ortaya koymasına hayran kalmakla birlikte, "Sağlığını olumsuz etkilemez mi acaba?" diye endişe etmeden de duramadım. Ortaya çıkan müzik gerçekten harika ve etkileyiciydi. Bunu mümkün kılansa Bay Ozawa'nın içindeki son kıvrımına kadar topladığı enerjiyi kullanmasıydı.

Onu gözümün önünde izlerken bir anda kafama dank etti: *O, bunu yapmak zorunda*. Doktoru, spor salonundaki eğitmeni, arkadaşları, ailesi onu durdurmaya kalksa da (ve gerçekten de az ya da çok onu durdurmaya çalıştılar da) o bunu yapmak zorunda. Çünkü Ozawa için müzik, yaşamını devam ettirmesi için gerekli yakıtı. Damarlarına düzenli olarak canlı müzik enjekte edilmezse, yaşamını sürdüremezdi. Ancak müziği kendi eliyle üreterek canlı bir şekilde nabız atışına çevirmesi, seyircilere "Bakın" diye göstermesi ve işini bu şekilde yürütmesi –muhtemelen sadece bu iş üzerinden– kendini can-

3. Kinen: hatıra. Saito Kinen Orkestrası 1984 yılında Seiji Ozawa ve Kazuyoshi Akiyama tarafından, Japon müzik eğitmeni Hideo Saito'nun (1902-1974) onuncu ölüm yıldönümünde onun anısına yaşama geçirilen bir topluluktur. Kitabın ilerleyen sayfalarında bu orkestranın kuruluşu ve Seiji Ozawa ile olan ilişkisine ayrıntılı olarak değinilmektedir. (ç.n./e.n.)

lı hissettiriyordu. Kim ona “Dur” diyebilirdi ki? Ben bile ona, “Bay Ozawa, bu sıralar biraz sabredip dinlenseniz, fiziksel gücünüzü yeniden kazandığınızda konserlere başlarsanız iyi olmaz mı? Sizi çok iyi anlıyorum ancak bilirsiniz, acele işe şeytan karışır” demek istemiştım. Mantıklı yaklaşım buydu. Ama tüm gücünü kullanıp sahnedeki yerini alan Ozawa’yı gördükçe, bunu dile getiremedim. Eğer söylemiş olsaydım neticede bunun inandırıcı olmayacağını da sezmişim çünkü. Basitçe söylersem, Bay Ozawa, mantıklı düşünce tarzının ötesindeki bir dünyada yaşayan biriydi. Tıpkı vahşi bir kurdun ormanın derinliklerinden başka bir yerde yaşayamaması gibi.

Bu kitapta yer alan söyleşiler, az önce de belirttiğim gibi, tam ve keskin bir Seiji Ozawa portresi çizmeyi amaç edinmiyor. Röportaj olmadıkları gibi bir insanın temel özelliklerini anlatan metinler de değiller. Bu kitaptaki amacım, bir müzik sever olarak Seiji Ozawa adlı müzisyenle dürüstçe, açık yüreklilikle müzik üzerine konuşmaktı. İkimizin müziğe adanmışlığını (kuşkusuz bu adanmışlık ikimiz için tamamen farklı seviyelerde) açık biçimde ortaya çıkarmak istedim; bu benim, bu kitabı yazmamdaki temel itkiydi. Ve biraz da olsa bunu başardığımı düşünüyorum. İçimde “Bay Ozawa ile müzik dinleyerek çok eğlenceli vakit geçirdim” diye kuşku götürmez bir his var. Bu yüzden de bu kitabın adını “Seiji Ozawa ile Geçirdiğim Öğleden Sonraları” koymak da doğru bir seçim olabilirdi.

Bu kitabı okuduğunuzda fark edeceğiniz üzere Bay Ozawa’nın konuşması insanın ağızını açık bıraktıracak kadar pırıltıyla dolu. Gayet sade bir şekilde konuşuyor, seçtiği sözcükler konuşmanın doğal bir parçası olarak akıyor ama o sözcüklerin içinde bir ruhun bıçak kadar keskin ve saydam unsurları bulunuyor. Müzik terimi üzerinden söylersem, bunlar dalgın, dikkatsiz bir şekilde dinlenirse işitilmeyecek, hassas “iç ses”lere benziyor. Bu anlamda Bay Ozawa kesinlikle rahat söyleşi yapacak biri değildi. Söylediklerindeki gizli bir ses rengini kaçır-

mamak için hep tetikte olmam gerekti. O ince imayı kaçırarak olursam, anlattığının asıl anlamını yakalayamayabilirdim.

Bu anlamda Bay Ozawa tam anlamıyla bir “doğa çocuğu” olmakla birlikte pek çok derin, gerçekçi bilgiye de sahip bir insan. Hem istediğine hemen sahip olmak isteyen sabırsız biri hem de sonsuz sabra sahip biri. Etrafındaki insanlara derin bir güven beslerken, aynı zamanda derin bir yalnızlık içinde yaşamaktan kendini alamayan biri. Bu ikilemler onda canlı bir şekilde görülüyor. Onun tek bir yönünü öne çıkarmak, portresini bozar. Bu kitapta Bay Ozawa’nın ağzından çıkan cümleleri mümkün olduğunca adil bir şekilde olduğu gibi yazmaya gayret gösterdim.

Her hâlükârda Bay Ozawa’yla geçirdiğim saatler, kesinlikle çok eğlenceli zamanlardı ve bu mutluluğu bu kitap aracılığıyla sizlerle paylaşabilmeyi ümit ediyorum. Burada Bay Ozawa’ya bana zaman ayırdığı için bir kez daha şükranlarımı sunuyorum. Bu söyleşileri düzenli şekilde gerçekleştirmek gerçekten güç olsa da Maestro’nun bana “Bugüne dek müzik üzerine bu şekilde derli toplu biçimde hiç konuşmamıştım” demesi en büyük ödülüm oldu.

Bay Ozawa’nın mümkün olduğunca uzun bir süre daha bu dünyaya “iyi müziğini vermeyi sürdürmesini” yürekten diliyorum. “İyi müzik” aşk gibidir; ne kadar çok olursa olsun, asla fazla gelmez. Ve müziği, yaşam arzularını ateşleyen bir yakıt olarak kullanan insanların sayısı hiç de az değildir.

Bu kitabın yayıma hazırlanması sırasında Koji Onodera’nın çok katkısı oldu. Müzik üzerine teknik bilgimin sınırlı olmasından dolayı terminoloji ve olgular konusunda Bay Onodera’nın engin klasik müzik bilgisinden çok faydalandım. Kendisine müteşekkirim.

Birinci Söyleşi

Çoğunlukla Beethoven'ın 3. *Piyano Konçertosu* Üzerine

Bu kitapta yer alan ilk söyleşi, 16 Kasım 2010 tarihinde Kanagawa'daki evimde gerçekleştirildi. Evdeki plak ve CD'leri dinleyerek, onlar hakkında konuşarak ilerledik. Sohbetin dağılmaması için her seferinde ayrı bir konu seçmek gibi bir planım vardı. Buna uygun olarak ilk önce Beethoven'ın 3. *Piyano Konçertosu* odağında konuştuk. Konuşmanın akışında Gould ve Bernstein'den söz ettik, tesadüfe bakın ki Bay Ozawa bu eseri Aralık ayında (bir ay sonra) New York'ta Mitsuko Uchida ile birlikte icra edecekti.

Ne var ki uçakla seyahat nedeniyle sırt ağrısı tekrar etti ve New York'ta soğuk algınlığı zatürreeye dönünce Bayan Uchida ile ortak konserini gerçekleştirilemedi (yerine başka bir maestro bu konseri yönetti). İlk gün öğleden sonraki üç saat boyunca Beethoven'ın 3. *Piyano Konçertosu* başta olmak üzere onunla bolca konuşma imkânı buldum.

Kitapta araya yemek sahnelerinin girmesinin nedeni, Bay Ozawa'nın düzenli olarak azar azar beslenmesi gerektiğinden. Aşırı yorgun düşmemesi için de arada dinlenerek konuşmaya devam ettik.

Edebiyatın büyük ustası müziğin bilge maestro'suyla buluşuyor...

Dünyanın yaşayan en önemli yazarlarından biri olarak kabul edilen Haruki Murakami'nin okurları, onun her romanının, her kitabının kendine has bir "çalma listesi"ne sahip olduğunu bilirler.

Bu kitapta Murakami, çağımızın en büyük orkestra şeflerinden Seiji Ozawa ile "sadece müzik" konuşuyor. 1960'lı yıllardan başlayarak uluslararası alanda kazandığı başarılarla adından söz ettiren, başta Viyana ve Berlin Filarmoni Orkestraları olmak üzere dünyanın tüm önemli topluluklarını yöneten, Boston Senfoni Orkestrası ve Viyana Devlet Operası'nın müzik yöneticiliğini yapan Ozawa ile Murakami'nin konuşmaları müziğin çok da bilmediğimiz yönlerini keşfetmemize olanak sağlıyor. Bir orkestra şefinin müziğe yaklaşımını, yıllar içinde bazı yapıtlara nasıl farklı bir gözle bakabildiğini, genç müzisyenlerle çalışmanın Ozawa gibi bir ustaya bile neler kazandırdığını bu sürükleyici sohbete kulak verdikçe öğreniyor, onların aracılığıyla bu kitapta müziğin adeta "kalbine" iniyoruz.

Kitapta yer alan müzikleri dinlemek için yandaki kare kodu okutarak hazırladığımız çalma listesine ulaşabilirsiniz.

Ayrıca www.harukimurakami.com adresini de ziyaret edebilirsiniz.

tavsiye edilen
KDV'siz
satış fiyatı

₺ 43

Sertifika no: 11940

ISBN 978-605-09-8453-8

9 786050 984538

DK
Doğan
Kitap